

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Decimum Nonum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

Decimum Nonum Priuilegium.

ECCLESIA utitur hoc priuilegio, quod sola excom-
 municationem facit † & est quædam pœna respi-
 ciens salutem animarum, & infamiam parens cor-
 pori, nam excommunicatio, uel censura ecclesiasti-
 ca, excludens à communione fidelium, 11. q. 3. ca.
 nihil, uel est eterne mortis' damnatio 11. q. 3. ca. ne-
 mo Episcoporum, & cap. nullam festinanter, igitur qui mortuus est
 & ita separatus à Christo per excommunicationem, curare debet
 3 reconciliari, cum Christo, per absolutionem, † Duplex est excom-
 municatio. Maior, & minor dicitur anathema, & excludit homines
 ab ingressu ecclesiæ, à communione fidelium, & à sacramentis, vn-
 4 de etiam Adam ex quo lignum comedit fuit exclusus 11. q. 3. d. ca.
 nihil, s. euidenter & de sent. excommunic. cap. si quem in gl. 3. Alia
 5 † excommunicatio minor, & illa tantum separat a sacramentis, &
 fit ex duplici capite: uidelicet, per præceptum à iure, uel per senten-
 tiam ab homine, alia separat à communione fidelium, non sacra-
 6 mentorum, 5. q. 2. cap. præfenti Gos. de cler. excommun. uel interd.
 ministr. c. si celeb. s. si tamen scienter. † Sed quis est ille qui excom-
 municare potest. Quicūque habet ius condere, ut est Pontifex Ma-
 ximus in uniuersali ecclesia, & singuli Epi in suis diocēsib. 16. q. 2. c.
 7 uis 24. q. 3. c. corripiantur. † Omnes et prælati excōicare possunt,
 gl. in c. cum in cunctis de electio. citra Episcopum, sine tamen so-
 8 lemmitate de qua in 11. q. 3. c. debent † Sacerdotes parochiales non
 possunt excommunicare, nisi ubi esset consuetudo, quæ etiam tri-
 9 buit iurisdictionē. † Casus autem excōmunicationis maioris, sunt
 multi. Hæreticus iam damnatus est excommunicatus, 24. q. 1. c. 1.
 & 2. Hæreticorum receptatores, & eorum factores, & qui eos præ-
 sumpsit tradere ecclesiasticæ sepulturæ. Rectores impediētes,
 aut non auxiliantes Episcopos, & Inquisitores hæreticorum, ca. ut
 inquisitionis de hæret. lib. 6. Excommunicantur Domini tempora-
 les quibus datum est cognoscere de officio Inquisitionis, si captos
 hæreticos liberant, d. c. inquisitionis, si deputati cōmissarii sede va-
 cante Epōrum sub prætextu officii Inquisitionis modis illicitis ex-
 torquerēt pecuniā, aut si bona occasione officii, fisco uel ecclesiæ ap-
 plicāt sunt excōicati, nec absolui possunt donec restituāt illis, à qui-
 10 bus extorserint, Cle. nolētes de hæret. † Alia est excommunicatio

E vt

- vt in cap. 1. de scism. in qua tribus modis incurritur, vt ibi, qui asserit contumaciter Romanam ecclesiam non esse ecclesiarum caput, & ei tanquam capiti non esse obediendum, est excommunicatus, 19. dist. cap. nulli excommunicati ecclesiasticæ libertatis, excommunicati sunt etiam qui exigunt pedagia, gabellas, à personis ecclesiasticis, & etiam pro rebus suis, nisi essent res causa negociationis, cap. quamquam de cen. lib. 6. † excommunicatus est, qui se gerit pro Papa, quando à duabus partibus Cardinalium non fuerit electus, cap. licet extra de elec. excommunicatus est, qui postquam electus est Papa, sed nundum coronatus literas electi impugnat, † excommunicatus est ille qui postquam Illustrissimi Cardinales sunt positi in conclauis pro facienda electione Papæ mittit literas, vel nuncium omnibus, vel uni eorum de elect. cap. vbi lib. 13. 6. † Excommunicati sunt officiales, qui pendunt electione non seruant constitutiones, capitu. vbi periculum de elect. libro sexto. 14. † Excommunicatus est magister, vel scholaris, qui tractat cum aliquo ciue Bono niensi de conducendo hospicio irrequisitis inquilinis, nisi tempus conductionis fuerit elapsum, cap. ex rescripto extra de loc. † Excommunicantur Monachi, Canonici regulares, Archidiaconi, Decani, Præpositi, Plebani, audientes Leges, vel Phisicam extra ne cleric. vel mona. capitu. super Specula. ibi habetur 16. † quòd triplex est prohibitio, ratione professionis, ratione ordinis, & ratione beneficii, vide per tex. † Excommunicantur religiosi tacite, & expresse, si temerarie dimittunt habitum, & si accedunt ad studium literarum prælatorum, extra ne cleric. vel mona. c. 18. vt. periculosa lib. 6. † qui in crimine participat cum excommunicato, est excommunicatus, capitu. nuper de senten. excommuni. 19. † Excommunicantur, qui seruari faciunt statuta, vel consuetudines, contra ecclesiasticam libertatem, cap. nouerit de sent. excomm. 20. † Excommunicantur spoliantes negociatores, res eorum naufragatas non restituentes, Romipetas cap. excommunicationi extra de rap. † Excommunicantur vsurpantes bona, iura ecclesiarum vacantis, capitu. generali lib. 6. de elec. † est & excommunicatio contra electores, & electos ad regimen Urbis, cap. fundamenta de elec. lib. 6. ibi ponitur ratio cur facta fuerit ista constitutio excommunicationis † Excommunicantur impediens visitationem monialium fiendas per suos superiores, Cle. attendentes dist. mon. intrates monasteria Ordinis Prædicatorum in casu non concessa à constitutionibus eorum, vel sine licentia ministri ordinis sunt excommunicati. † Excommunicantur procuratores instantes absolutionem

ab ecclesiastica censura per vim, c. episcopalis ext. quod met. cau.
 15 † Excommunicantur fingentes fraudulenter casum per quem iu-
 dex ad aliquam mulierem mittat pro testimonio, vel vadat ext. de
 26 iud. cap. mulieres, lib. 6. de iud. † Excommunicantur illi, qui com-
 pellunt prelatos, seu capitula ad submittendum laicis, vel alienan-
 dum bona immobilia ecclesiarum, seu iura, cap. hoc consultissimo
 27 ext. de reb. eccl. non alien. † Impedientes litigare in foro ecclesia-
 stico in causis quæ de iure, aut consuetudine ibi expediuntur, ext.
 28 de immu. eccl. cap. quoniam libri 6. † Excommunicati sunt etiam
 Domini qui prohibent subditis suis ne clericis vendant, ca. eos, de
 29 immu. eccl. † Excommunicantur, qui faciunt aliquem occidere
 per assassinos, ext. de homic. c. quod humani, Excommunicantur cle-
 rici, qui domos manifestis vsurarijs ad exercendum fenus locant, c.
 30 1. de vsu. in 6. † Excommunicantur qui concedunt repræsalias con-
 tra clericos, vel eorum bona, quando quis ab excommunicatione
 absoluitur in articulo mortis, vel alio impedimento, si cessante ar-
 ticulo mortis, vel impedimento, non repræsentet se quam citius
 31 poterit ei, à quo absolui debebat, reincidit † in eadem sententiam
 excommunicationis. Excomunicantur qui tempore interdicto se-
 peliunt in cæmeteriis publicè aut nominatos interdictos, aut vsu-
 32 rarios manifestos, Cle. eos de sepul. † Excomunicantur Religiosi, qui de
 33 bitas decimas ecclesijs sibi vsurpant, c. religiosi de decim. † Excomi-
 cantur Monachi Canonici regulares, qui non habentes administra-
 tionem in curias Principum, vt damnificent monasteria, & prelatu
 34 Cle. ne in agro dest. monach. † Excomunicantur monachi tenentes arma
 35 in monasterio sine licetia Abbatis, Cle. ne in agro dest. monach. † Ex-
 comunicantur cõtrahentes scienter matrimoniu in gradib. prohibitis,
 36 Cle. eos de cõsan. & affi. † Excomunicantur Prædicatores, qui suadēt ho-
 37 mines ad nō soluēdas decimas, Cle. cupiētes de pe. Excomunicantur fa-
 38 scientes libellos famosos, in infamiam, & distractionem. † Excomican-
 tur clericorum percussores, falsarii, incendiarii, & similes &c.

S V M M A R I U M.

- 1 Excommunicationem omnem maiorem, siue minorem, Episcopus absoluerè potest.
- 2 Excommunicatos prelati sibi subditos absoluerè possunt, nisi Conditor Canonis sibi reseruauerit.
- 3 Excommunicatos Capitulum absoluerè potest, seu illi, ad quem Episcopalis iurisdictione vacante sede incumbit,

- 4 Excommunicationem minorem sacerdos absolvere potest, & à maiori in casu necessitatis cum ei sit commissæ iurisdictio.
- 5 Absolvere potest, qui ligare potest, seu excommunicare, fallit in septē casibus.

Vigesimum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet hoc privilegio, quòd † Episcopus ab omni excommunicatione siue maiori siue minori regulariter absolvere potest, † & Prælatus sibi subditus, nisi conditor canonis sibi reservaverit absolutionem, de sent. excom. cap. nuper. † Idem potest Capitulum seu ille ad quem Episcopalis iurisdictio vacante sede incumbit, c. unico, ext. de maio. & obed. † Sacerdos à minori potest, vt d. ca. nuper à maiori potest in casu, necessitatis sacerdotes quibus non est commissæ iurisdictio, absolvere non possunt nec à minori, † ea licet adsit regula, quòd absolvere potest qui ligare, seu excommunicare potest, fallit in 7. casibus capit. audivimus 14. q. 1. cap. tua de sent. excom. cap. excommunicamus extr. de hæret.

S U M M A R I U M.

- 1 Eucharistia, & sanctum Chrisma debent sub clauē custodiri, ne temeraria manus valeat illa accipere ob nefaria.
- 2 Sacerdos qui incumbit custodiae si fuerit negligens remaneat suspensus tribus mensibus ab officio.
- 3 Sacerdos si per eius incuriam aliquid nefandum euenerit Eucharistiæ aut Chrismati grauiori ultioni subiaceat.

Vigesimum primum Privilegium.

- 1 **E**CCLESIA habet hoc privilegium † quòd Eucharistia, & sanctum Chrisma debent sub clauium custodia custodiri, ne temeraria manus valeat illa accipere ob nefaria comittenda, † & qui incumbit custodia, si fuerit negligens tribus mensibus ab officio remaneat suspensus † & si per eius incuriam aliquid nefandum euenerit, grauiori ultioni subiaceat. tex. in cap. 1. de cust. Eucharist.